

Η αληθινή ιστορία πίσω από τον θρύλο

Η Κυρά Φροσύνη (Ευφροσύνη Βασιλείου) ήταν γυναίκα από τα Ιωάννινα, παντρεμένη με έμπορο. Έζησε στα χρόνια της κυριαρχίας του Αλή Πασά των Ιωαννίνων, μιας προσωπικότητας γνωστής για τη σκληρότητα αλλά και την πολιτική της οξυδέρκεια.

Το γεγονός τοποθετείται χρονικά γύρω στο 1800–1801 (αν και στη λαϊκή παράδοση συχνά μετατοπίζεται).

Ο Αλή Πασάς διέταξε τη σύλληψη της Φροσύνης μαζί με άλλες γυναίκες — σύμφωνα με τις πηγές, 17 ή 18 συνολικά.

Οι λόγοι της τιμωρίας τους παραμένουν ασαφείς και συνδέονται με στοιχεία μυθοπλασίας.

Ορισμένες εκδοχές αναφέρουν σχέση της Φροσύνης με τον Μουχτάρ Πασά, γιο του Αλή. Άλλες κάνουν λόγο για ίντριγκες στο χαρέμι και ζηλοτυπίες. Εξετάζεται επίσης το ενδεχόμενο πολιτικού κινήτρου, ως πράξη παραδειγματισμού ή εκφοβισμού της τοπικής κοινωνίας. Οι γυναίκες φυλακίστηκαν και στη συνέχεια πνίγηκαν στη λίμνη Παμβώτιδα (λίμνη των Ιωαννίνων), κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Σύμφωνα με τη λαϊκή παράδοση, ανάμεσά τους αναφέρεται και η παραμύθια της Κυράς Φροσύνης, η Χρυσή, η οποία φέρεται να επέλεξε να μοιραστεί την ίδια τύχη. Δεν υπάρχει πλήρως τεκμηριωμένη ιστορική καταγραφή του γεγονότος. Ωστόσο, υπάρχουν αναφορές και η μορφή της Φροσύνης έχει διαμορφωθεί σε μεγάλο βαθμό μέσα από τη λαϊκή παράδοση, τα τραγούδια, τους θρήνους, τη λογοτεχνία και τις εικαστικές τέχνες.

Με την πάροδο του χρόνου, η Φροσύνη έχει συνδεθεί με την έννοια της γυναικείας αξιοπρέπειας, αλλά και ως μορφή που σχετίζεται με την αδικία και τη βία.

Σήμερα, η ιστορία της συχνά εντάσσεται σε συζητήσεις που αφορούν τη θέση της γυναίκας, την άσκηση της εξουσίας και τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται και μεταδίδεται η ιστορική μνήμη.